

ADATOK IZSÓ MIKLÓS IKONOGRÁFIÁJÁHOZ

Településünk neves szülöttéről, Izsó Miklósról a rajzolt, majd fába vagy rézbe metszett, esetleg kőnyomatos arcképek mellett fennmaradt fénykép is, ami mindennél hitelesebben ábrázolja a művészt. Ennek ellenére fontos számunkra, hogy minél több korabeli ábrázolást ismerjünk róla.

Az egyik legismertebb portróját az 1903-ban megjelent Gömör-Kishont vármegye című könyv 382. oldaláról ismerjük, amely a Borovszky-Sziklai-féle Magyarország vármegyéi és városai sorozatban jelent meg. (1847 ősztől 1856 tavaszáig ugyanis – leszámítva a szabadságharcban való részvétele miatti 1849-es esztendő – közel 8 évet élt és dolgozott a gömői megyeszékhelyen, s itt érték azok a hatások, amelyek elindították a szobrászi pályán.) Az arckép bal sarkában eredetileg szerepel a rajzot készítő művész szignója és egy évszám, a könyvben szereplő reprodukción azonban ezek olvashatatlanok, így nem sikerült az alkotó nevét és a készítés pontos idejét meghatározni (ez utóbbit különböző körülmények figyelembe vételével az 1870-es évek elejére helyeztük). Az említett könyv képjegyzéke csupán annyi felvilágosítást ad a portré eredetéről, hogy „az orsz. képtárból”, vagyis a Magyar Nemzeti Múzeum kép- és rajzgyűjteményéből (a mai neve: Magyar Történelmi Képcsarnok, MKCS). Izsó Miklósnak ezt a talán legjobb rajzos ábrázolását máshonnan nem ismerjük, a művészről szóló könyvek sem közlik vagy hivatkoznak rá. Ebből arra gondolhatunk, hogy az idők folyamán esetleg elkallódott, s az eredeti mű már nincs meg az MKCS-ban.

A modern technika sietett segítségünkre a szóban forgó Izsó-portré rejtélyének megoldásában. Az interneten ugyanis hozzáférhető az Osztrák Nemzeti Könyvtár portrégyűjteményének teljes anyaga, amelyben véletlenül rábukkantunk az eredeti alkotásra, pontosabban az arról készült egyik sokszorosított példányra! Ezen jól kivehető a művész neve és a készítés éve: Marastoni Jós. 1864, azaz Marastoni József (1834-1895), a kor neves grafíkusa örökítette meg Izsó Miklóst, aki ekkor 33 éves volt. Tehát jóval korábbi ez a portré az eddig feltételezetténél, mai ismereteink szerint ez a szobrász időrendben negyedikarcképe.

Nemrégiben figyeltünk fel egy eddig kevésbé ismert Izsó-portréra, amely a művész halála utáni évben, 1876-ban egy róla szóló tanulmány mellékleteként jelent meg a Figyelő című folyóiratban. Ez a nem túl sikeres rajz valamelyik korábbi arckép, esetleg az ismert fénykép után készült (fotókat ugyanis ekkor még nem tudtak nyomtatásban sokszorosítani).

Izsó Miklósról viszonylag kevés korabeli ábrázolás maradt fenn, s nem valószínű, hogy az eddig ismertek mellett újabb portrék kerülnének elő róla. Ezért fontos, hogy minden részletet tisztázzunk és ismertessünk községünk neves szülöttének arcmásairól.

1. kép. A Gömör-Kishont vármegye monográfiájában megjelent rajz (1903).
2. kép. Az Osztrák Nemzeti Könyvtár képtárában fellelhető portré (1864).
3. kép. A Figyelő című folyóirat Izsó-arcképe (1876).
4. kép. Izsó Münchenben (jobbra, mellette Székely Bertalan). Benczúr Gyula rajza, 1860 körül.
5. kép. Az egyetlen fénykép Izsó Miklósról, készítésének pontos ideje ismeretlen, talán 1870 körül.